

**Referat af stiftsrådets møde
den 16. april 2009 i Helligåndshuset.**

I mødet deltog: Jens William Grav – Amagerbro provsti
Margrethe Løndorf Winther-Nielsen – Bispebjerg- Brønshøj provsti
Anette Kaas – Bornholms provsti
Arthur T. Mønsted – Holmens provsti
Svend Bjerregaard Hovard – Nørrebro provsti
Birgitte Ulla Poulsen – Vesterbro provsti
Ole Erhardt Pagels – Østerbro provsti
Sognepræst Peter Møller Jensen – Kreds 1
Sognepræst Søren Sievers – Kreds 2
Provst Erik Balslev-Clausen
Domprovst Anders Gadegaard
Biskop Erik Norman Svendsen

Fraværende: Tom Allan – Amagerland provsti
Inge Lise Pedersen – Frederiksberg provsti
Torben Larsen – Valby-Vanløse provsti
Anne Dorte Schwarz-Nielsen – Vor Frue provsti
Sognepræst Peter Henrik Skov-Jakobsen – Kreds 1
Sognepræst Helle Krogh Madsen – Kreds 2
Sognepræst Niels Henrik Lyngbye – Kreds 3
Provst Finn Vejlgaard
Stiftamtmand Bente Flindt Sørensen

I mødet deltog endvidere fra stiftsadministrationen stiftskontorchef Helle Ostenfeld, økonomifuld-
mægtig Morten Palsbro, økonomifuld­mægtig Hans Nielsen og stiftsfuldmægtig Anne Margrethe
Andersen.

Forud for mødet var udsendt følgende dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Drøftelse med Stiftsudvalget Folkekirke & Religionsmøde.
3. Fælles kapitalforvaltning. Orientering v/ Arthur T. Mønsted.
4. Stiftsmidlerne.
  - a. Godkendelse af regnskab for stiftsmidlerne for 2008 v/ Morten Palsbro.
  - b. Ansøgninger om lån af stiftsmidlerne.
5. En kirke ud af sognekirkelig brug v/ Arthur T. Mønsted.
6. Siden sidst.
  - a. Orientering fra Stiftsudvalget vedrørende økonomi vedr. bindende stiftsbidrag.
  - b. Evt. anden orientering.

7. Kommende møder.

8. Eventuelt.

Ad 1. Godkendelse af dagsorden.

Arthur T. Mønsted anmodede om, at der under dagsordenens pkt. 8 Eventuelt kunne optages et punkt: Orientering vedrørende bispevalget. Dagsordenen godkendtes i øvrigt uden bemærkninger.

Ad 2. Drøftelse med Stiftsudvalget Folkekirke & Religionsmøde.

For stiftsudvalget var mødt sogne- og stiftspræst Niels Underbjerg, sogne- og indvandrerpræst Ellen Margrethe Gylling og udvalgets kasserer Allan Bäck.

Det bemærkes indledningsvis at nærværende referat vedhæftes et af Niels Underbjerg udleveret notat af 15. april 2009 til uddybning af stiftsudvalgets orientering til stiftsrådet.

Niels Underbjerg orienterede kort om processen omkring samkøringen af de 3 tidligere udvalg og de projekter, som udvalgene hver især havde stået for. Det havde taget lidt tid, men der var nu tale om et stærkt sammensat stiftsudvalg med stor erfaring og solide kompetencer på de forskellige arbejdsområder. Samtidig havde den ændrede finansiering via tilskud fra bindende stiftsbidrag været en faktor i relation til planlægningen af fremtidige initiativer/projekter. Udvalgets arbejde varetages dels gennem mødevirksomhed i det samlede udvalg, dels gennem en række underudvalg/arbejdsgrupper. Endvidere satses på udbredt netværksarbejde sammen med frivillige i sognene og i de kirkelige organisationer, ligesom der indtænkes samarbejdsprojekter på tværs af stiftsgrænser og på nationalt plan.

Stiftsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde ønsker at være medvirkende til at fremme synliggørelsen af Københavns stift i såvel samfundsliv som kirkeliv. Niels Underbjerg opdelte opgaven i forbindelse hermed i 3 områder:

- Hvordan kan Københavns stift bidrage til et godt medborgerskab og en nyttig samtale, ikke mindst for religiøse grupperinger?
- Hvordan kan Københavns stift synliggøre det kristne budskab i såvel det sækulare samfund som de andre religiøse miljøer, i Danmark og i udlandet?
- Hvordan kan vi udruste sognemenigheder til med mund og hånd at være budbringer for kirkens Herre i deres lokale område?

Udviklingen af initiativer som nævnt ovenfor krævede efter Niels Underbjergs opfattelse et godt med- og modspil, og i den forbindelse så stiftsudvalget gerne stiftsrådet som en relevant sparringspartner. Stiftsudvalget ville derfor gerne udfordre stiftsrådet til at komme med en udmelding omkring følgende forhold:

- I hvilken grad så stiftsrådet religionsmøde og mission som et nødvendigt dagsordenpunkt for stiftet og ville man i givet fald prioritere/afsætte de nødvendige ressourcer svarende hertil?
- Så stiftsrådet det som en nødvendig opgave at udarbejde en 'master-plan' for mission i Københavns stift. I bekræftende fald – hvornår finder man det relevant at tage initiativ hertil, og hvem kunne man se som deltagere i udarbejdelsen heraf?
- Kunne stiftsrådet forestille sig en samlet kommunikations-strategi for stiftet. I bekræftende fald, hvordan kunne man forestille sig det grebet an?
- Ville stiftsrådet medvirke til, at stiftsudvalgene får mere medgørlige bevægelsesmuligheder rent økonomisk?

Stiftsudvalgets kasserer Allan Bäck omtalte særligt problemer omkring finansieringen af flerårige projekter, når bevillingerne under det bindende stiftsbidrag er ét-årige. Allan Bäck opfordrede samtidig til en ændret prioritering i anvendelsen af det bindende stiftsbidrag.

Som følge af den begrænsede tid, der var til rådighed, fandtes det hensigtsmæssigt at udskyde 'Udfordringerne til Stiftsrådet' til en senere drøftelse. Samtidig udtryktes forståelse for de opridsede problemer, som den ændrede finansieringsform havde medført.

Herefter kommenterede og stillede stiftsrådet en række uddybende spørgsmål til den første del af stiftsudvalgets redegørelse. Der blev bl.a. forespurgt til omfanget af udvalgets samarbejde med bl.a. Folkekirkens Skoletjeneste og Infocenteret. Niels Underbjerg oplyste hertil, at man havde forskellige vinkler på/tilgange til arbejdet, hvilket medførte, at der ikke havde været et så udbredt samarbejde. Fra stiftsrådets side blev det foreslået, at udvalget også i højere grad tog kontakt til de lokale sognemenigheder i forbindelse med konkrete projekter, eksempelvis sognene på Frederiksberg i forbindelse med den årlige Krop-Sind-Ånd-messe i KB-Hallen. På et spørgsmål om, hvad der var udvalgets vigtigste opgave/største udfordring svarede Niels Underbjerg, at den diffuse religiøsitet var den største udfordring i arbejdet, og i forhold til den religiøse diffusitet var det særligt nyreligiøsiteten og sækularismen, der var udfordringen. I relation til mødet med muslimerne var det især synligheden og kulturelle forskelle, der udgjorde den største udfordring.

Anders Gadegaard fandt, at det var meget store problemfelter/områder udvalget ønskede at dække over, og opfordrede i stedet til i højere grad at koncentrere sig om problemerne i forbindelse med netop den diffuse religiøsitet og i mødet med andre religioner.

Udvalget blev afslutningsvis opfordret til at være særdeles opmærksom på, hvorledes midlerne udnyttes bedst muligt, da midlerne under det bindende stiftsbidrag er begrænsede, og det derfor er afgørende nødvendigt at foretage en prioritering.

Ad 3. Fælles kapitalforvaltning.

Arthur T. Mønsted oplyste, at opgaverne som henholdsvis administrator og kapitalforvalter nu havde været i EU-udbud, og at de indkomne tilbud behandles på et møde i bestyrelsen for den fælles kapitalforvaltning den 22. april 2009. Arthur T. Mønsted oplyste videre, at der var modtaget flere tilbud, idet der havde været interesse i den finansielle sektor for opgaven. Henover foråret/sommeren forventedes kontraktsforholdene efter udbuddet endeligt afklaret og på samme tidspunkt forventedes kapitaloverførslerne til den fælles kapitalforvaltning påbegyndt.

Ad 4. Stiftsmidlerne.

a. Godkendelse af regnskab for stiftsmidlerne for 2008.

Helle Ostenfeld præsenterede indledningsvis Hans Nielsen som ny økonomifuldmægtig i stiftsadministrationen, idet økonomifuldmægtig Morten Palsbro fratræder med udgangen af april måned 2009.

Forud for mødet var til stiftsrådets medlemmer udsendt resultatopgørelse for 2008 vedrørende stiftsmidlerne samt uddrag af Årsrapport 2008 for Københavns stift.

Morten Palsbro gennemgik kort det udsendte materiale. Selvom det havde været et uroligt år på finansmarkedet viste regnskabet et overskud på ca. 1,5 mio. kr. Overskuddet ville sammen med et overført overskud for 2007 blive udloddet til kapitalejerne.

På baggrund af gennemgangen og enkelte uddybende spørgsmål godkendte stiftsrådet regnskabet for stiftsmidlerne for 2008 og underskrev den rundsendte årsrapport 2008.

b. Ansøgninger om lån af stiftsmidlerne.

Der forelå ingen aktuelle ansøgninger til behandling.

Ad 5. En kirke ud af sognekirkelig brug.

Arthur T. Mønsted henviste til de to tidligere udsendte notater. Arthur T. Mønsted oplyste, at der havde været afholdt en række møder i den nedsatte arbejdsgruppe, der udover Arthur T. Mønsted bestod af Svend Hovard og provst Erik Balslev-Clausen, men der forelå endnu ikke et samlet materiale. Vedrørende materialets indhold bemærkede Arthur T. Mønsted, at det ikke ville behandle spørgsmål om, hvordan man lukker kirker, men om, hvad en kirke kan anvendes til, når den er taget ud af almindelig af sognekirkelig brug. Erik Norman Svendsen takkede for det arbejde som arbejdsgruppen havde udført indtil nu, og herunder Svend Hovard for det notat, han havde udarbejdet om de tidligere indvundne erfaringer i forbindelse med oprettelsen af det nye Blågårdens sogn. Erik Norman Svendsen orienterede herefter kort om Samuels kirke, der efter sammenlægningen af Samuels og Kingo sogne til ét sogn, var taget ud af almindelig sognekirkelig brug og nu indviet som Diakonikirke. Der er tale om en ny måde at være kirke på, og både præst og menighedsråd var gået meget positivt og engageret ind i arbejdet. Svend Hovard oplyste, at der var modtaget 2 forslag vedrørende den fremtidige anvendelse af Blågårds kirke. Forslagene gik på anvendelse af kirken som enten korshærskirke eller koncertkirke, og det var nu menighedsrådets opgave at tage stilling til, hvad der videre skulle ske.

Ad 6. Siden sidst.

a. Orientering fra Stiftsudvalget vedrørende økonomi vedr. bindende stiftsbidrag.

Margrethe Winther-Nielsen orienterede fra det samme dag afholdte møde i stiftsudvalget for økonomi. Regnskabet for det bindende stiftsbidrag for 2008 var blevet godkendt. Endvidere havde man behandlet en ansøgning fra Folkekirkens Skoletjeneste om bevilling til et arkitektprojekt med henblik på indretning af et Bibliarium i lokaler i Luther kirke. Stiftsudvalget havde besluttet, at reservere et beløb på indtil 135.000 kr. til formålet. Endelig havde man kort drøftet spørgsmålet om habilitet for stiftsudvalgets medlemmer i forbindelse med behandling af ansøgninger til formål, som udvalgsmedlemmerne eventuelt selv måtte være involveret i. Spørgsmålet ville blive taget op til særskilt behandling på et senere møde i stiftsudvalget.

b. Evt. anden orientering.

Der fremkom ikke bemærkninger under dette punkt.

7. Kommende møder.

Der påregnes et møde i sidste halvdel af september, når den nye biskop er tiltrådt. Der udsendes særskilt mødekalender med datoforslag.

8. Eventuelt.

Orientering vedrørende bispevalget: Arthur T. Mønsted oplyste, at der havde været afholdt nyvalg til valgbestyrelsen den 15. april 2009 som følge af de netop afholdte valg til provstiudvalgene. Den hidtidige valgbestyrelse bestående af Poul Kofoed, provst Leo Kamstrup-Olesen og Arthur T. Mønsted var blevet genvalgt. Ud af de 3 ikke personlige suppleanter var 2 nyvalgte. Arthur T. Mønsted orienterede endvidere kort om de kommende vigtigste datoer i forbindelse med bispevalget. Den 16. april 2009 er sidste frist for optagelse på valglisten til bispevalget, herefter "lukkes" valglisten. Den 23. april 2009 pakkes og udsendes stemmemateriale til de stemmeberettigede præster og menighedsrådsmedlemmer i stiftet. Den 14. maj 2009 foretages optælling af stemmerne efter første valgrunde og 25. juni 2009 foretages optælling af stemmer, såfremt bispevalget skal videreføres til en 2. valgrunde.

For yderligere orientering om bispevalget henviste Arthur T. Mønsted til stiftets hjemmeside, hjemmesiden www.bispevalg.dk og medierne i øvrigt.

På forespørgsel oplyste Helle Ostenfeld, at der den 16. april 2009 var registreret i alt 1152 stemmeberettigede på valglisten.

Da dette møde var det sidste i stiftsrådet i Erik Norman Svendsens embedsperiode, takkede Erik Norman Svendsen stiftsrådets medlemmer for den spændende og epokeskabende tid, som de forgangne 4 år havde været. Erik Norman Svendsen takkede for den udviste vilje til at opnå resultater, den store lydhørhed og den solidaritet, som arbejdet i stiftsrådet havde været båret af. Erik Norman Svendsen fandt, at rådet havde været med til at sætte spørgsmålet om oprettelse af permanente stiftsråd på dagsordenen, og på den baggrund fandt Erik Norman Svendsen det bekymrende, at lovforslaget om oprettelse af permanente stiftsråd nu blot var "sparket til hjørne". Der kunne dog måske være håb om, at de resultater, som stiftsrådet i Københavns stift havde opnået, kunne være med til at bære sagen videre frem.

Margrethe Winter-Nielsen takkede på vegne af stiftsrådet Erik Norman Svendsen for den forløbne tid i stiftsrådet. Det havde som anført været en meget spændende tid, og hun takkede ligeledes for meget stor lydhørhed over for rådets medlemmer og den gode stemning og facon, som rådets møder var afviklet i.

På præsternes vegne takkede Søren Sievers Erik Norman Svendsen for samarbejdet i stiftsrådet og udtrykte i den forbindelse stor glæde over de opnåede resultater, bl.a. omkring Vesterbro Bykirke og pastoratssamarbejdet i Vor Frue provsti.

Der fremkom herefter ikke yderligere bemærkninger under dette punkt.

Bilag til referat af møde den 16. april 2009 i Stiftsrådet:

Drøftelse mellem stiftsrådet og 'Stiftsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde' 16.04.09

Tak for muligheden for drøftelsen med stiftsrådet.

Siden sidste møde for 3 år siden, er det nye stiftsudvalg endelig sammensat og funktionsdygtigt.

- Medlemmer fra de 3 'gamle' udvalg plus supplerung af nye medlemmer, i alt 13 medl.
- En opgave at samkøre 3 forskellige mødekulturer, men jeg finder, det nu er et stærkt sammensat stiftsudvalg med personer, der har stor erfaring fra og solide kompetencer på de forskellige arbejdsområder. Forskellige personer, forskellige hovedinteresser – men en god evne til at lytte, forstå og give relevant respons.
- En opgave at samkøre 'gamle' projekter fra 3 stiftsudvalg til en samlet og prioriteret vision for Københavns stift.
- En udfordring at planlægge initiativer på baggrund af tilskud fra bindende stiftsbidrag (herom senere)

Korte facts:

- Stiftsudvalget mødes 5 gange årlig samt et ekstra møde til behandling af projektansøgninger for kalenderåret 2 år efter mødeåret.
- Nogle underudvalg/arbejdsgrupper er etableret; andre er under etablering.
- Der satses på udbredt netværksarbejde sammen med frivillige i sognene og i de kirkelige organisationer. Høsten er større, arbejderne er færre – derfor er øget samarbejde afgørende.
- Der tænkes også mulige og nødvendige samarbejdsprojekter på tværs af stiftsgrænser, ligesom nationale medspillere tænkes ind, eksempelvis 'Stiftssamarbejdet for Folkekirke & Religionsmøde' og Folkekirkens Mission. Konsultationer med disse nationale tiltag er afviklet til gensidig inspiration og udfordring.

Mål og visioner

Der er ingen tvivl om, at 'Stiftsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde' har store visioner vedr. synliggørelsen af Københavns stift i såvel samfundsliv som kirkeliv.

Vi kunne dele udfordringerne op i 3 områder, der afspejler værende og kommende tiltag:

1. Hvordan kan Københavns stift bidrage til et godt medborgerskab og en nyttig samtale, ikke mindst for religiøse grupperinger?
  - a. 'Din tro, min tro – og hvad vi sammen tror'.
  - b. Kirke/moské-samarbejdet ml. Imam Ali Moskéen og Lundehus og/Anna sogn
  - c. Supplerung af Mødested Amager med nye mødesteder i Nordvest og/eller Tingbjerg.
2. Hvordan kan Københavns stift synliggøre det kristne budskab i såvel det sækulare samfund som de andre religiøse miljøer, i Danmark og i udlandet
  - a. KROP-SIND-ÅND-messen
  - b. Mødestedsvirksomhed.
  - c. Kvarters-projekter, evt. missionspræster
  - d. Samarbejdsprojekter vedr. Ydre Mission, herunder støtte til søsterkirker i udlandet. Sætte en missions-dagsorden sammen med og uden om missionsorganisationerne

3. Hvordan kan vi udruste sognemenigheder til med mund og hånd at være budbringer for kirkens Herre i deres lokale områder.
  - a. Afholde årlig netværksdag (1. gang i jan. 2010) for ansatte og frivillige medarbejdere i såvel stiftet som i de frivillige organisationer. At få overblik over og forene ressourcer.
  - b. Screening af dialog-/missions-tiltag i stiftet – spørgeskemaundersøgelse
  - c. Kursus i islamisk teologi for præster og kirkelige medarbejdere
  - d. Udvikling af baggrunds- og arbejds materiale til udrustning af menigheden i mødet med den nye åndelighed (samarbejde med Areopagos og det nationale Folkekirke & Religionsmøde)
  - e. Afvikle og supportere pilotprojekter i 3 menigheder i mødet med den nye åndelighed, samt udvikle og facilitere en hjemmeside med materialer, jf. www.troitiden.dk , igen i samarbejde med Areopagos og det nationale Folkekirke & Religionsmøde
  - f. En web-baseret idé-bank med materiale-katalog til inspiration for strategi- og handlingsplaner med henblik på forkyndelse af evangeliet i større byer.

Store visioner kræver godt med- og modspil. Og der ser vi hellere end gerne stiftsrådet som endog meget relevant sparringspartner, både med henblik på tematik og prioritering.

Så derfor vil vi slutteligt gerne udfordre stiftsrådet til på følgende områder at komme med en udmelding, til os i stiftsudvalget og gerne til stiftet:

1. I hvilken grad ser stiftsrådet religionsmøde og mission som et nødvendigt dagsordenpunkt for stiftet? Vil man prioritere/afsætte de nødvendige ressourcer svarende hertil?
2. Ser stiftsrådet det som en nødvendig opgave at udarbejde en 'master-plan' for mission i Københavns stift. I bekræftende fald – hvornår finder man det relevant at tage initiativ hertil, og hvem kunne man se som deltagere i udarbejdelsen heraf?
3. Kunne stiftsrådet forestille sig en samlet kommunikations-strategi for stiftet (in casu: hvordan ønsker stiftet at præsentere sig selv – ikke kun ved 'hvordan' men også ved 'hvad' og 'hvorfor'). I bekræftende fald, hvordan kunne man forestille sig det grebet an?
4. Vil stiftsrådet medvirke til, at stiftsudvalgene får mere medgørlige bevægelsesmuligheder rent økonomisk? Som det er nu, får vi først omkring 1. nov. at vide, hvorvidt vi økonomisk er købt eller solgt for det kommende år. Dette betyder, at vi har vanskeligt ved at planlægge nogen som helst aktivitet i første kvartal af hvert år, ligesom vi ikke på forhånd har økonomisk dækning for aktiviteter, der nu engang ligger fast forankret i begyndelsen af hvert år. Ej heller ved vi, om der er økonomisk dækning til at fortsætte allerede igangsat aktivitet. Kunne man evt. forestille sig en kombination af en større fast, årlig rammebevilling til sikring af årligt tilbagevendende enkelt-aktiviteter samt fortløbende projekter, suppleret med tildeling af særlige projektmidler for enkeltprojekter?

15.04.09 ”Stiftsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde”